

การเปรียบเทียบการขยายความหมายของคำว่า “กิน” ในคำประสมที่เป็น รูปแบบ กริยา+กรรม ในภาษาไทยและภาษาจีน

A Comparative Study of the Extended Meanings of “to Eat” in the Verb-Object Compounds in Thai and Mandarin

จิ่ง เสิน¹ / เมธาวิ ยุทธพงษ์ธาดา² / รุจิรา เสง์นตร³

Jing Shen / Methawee Yuttapongtada / Rujira Sengnetr

^{1,2,3} สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Thai Language Program, Faculty of Humanities, Kasetsart University

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การขยายความหมายของคำว่า “กิน” ในภาษาไทยและภาษาจีนโดยเก็บข้อมูลคำประสมที่ประกอบด้วยคำว่า “กิน” ในรูปแบบกริยา + กรรม ผลการศึกษาพบว่า ความหมายขยายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบคำประสมในภาษาไทยมีทั้งหมด 12 ความหมาย ได้แก่ ทำลาย เปลื้อง ทำให้หมดสิ้น ชนะ ล้วงล้ำเข้าไป เข้ากัน ใ้รับ เอาเปรียบ เพศสัมพันธ์ ครอบครอง ฟังพา ชื่อเฉพาะ และความหมายขยายของคำว่า “吃” (chī) ‘กิน’ ที่เป็นส่วนประกอบคำประสมในภาษาจีนมีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่ ใ้รับ เอาเปรียบ ล้วงล้ำเข้าไป เปลื้อง ชื่อ ฟังพา สิ่งของดูดซั้บของเหลว ทำงาน ทำให้หมดสิ้น ซึ่งความหมายขยายทั้งหมดมีความเชื่อมโยงกับความหมายต้นแบบของคำว่า “กิน” โดยผ่านกลไกขยาย 2 แบบ ได้แก่ อุปลักษณะและนามนัย

คำสำคัญ: การขยายความหมาย, คำประสม, อุปลักษณะ, นามนัย

Abstract

This article aimed to analyze the extended meanings of the word "eat" in Thai and Chinese by collecting compound words that contain the word "eat" in verb + object pattern. The study findings indicated that the word "eat", which is the component of a compound word in Thai, has a total of 12 meanings: to spoil, to waste, to use up, to win, to intrude, to match, to receive, to corrupt, to have sex, to occupy, to depend, proper name. However, the Chinese word 吃 (chī) or "eat", which is the component of a compound word in Mandarin, has a total of 9 meanings: to receive, to corrupt, to intrude, to waste, to buy, to depend, to absorb, to work, and to use up. All these meanings were linked to the original meaning of the word "eat" through two strategies of semantic extension, metonymy and metaphor.

Keywords: extended meaning, compound word, metaphor, metonymy

บทนำ

ความหมาย เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดของภาษา เป็นปัจจัยในการสื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ถ้าผู้ส่งสารกับผู้รับสารเข้าใจความหมายไม่ตรงกัน หรือไม่เข้าใจความหมายจะทำให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ การศึกษาเรื่องความหมายนักภาษาศาสตร์มักจะถือว่า หน่วยคำ (morpheme) เป็นรูปภาษาที่เล็กที่สุดที่จะใช้ในการสื่อความหมายได้ ในการศึกษาความหมายเรามักจะศึกษารูปภาษาซึ่งอาจจะประกอบด้วยหน่วยคำเพียงหน่วยเดียวหรือหลายหน่วยคำก็ได้ ดังที่ Ratanakun (2001: 137) ได้กล่าวถึง การศึกษาเรื่องคำ ไว้ว่า การศึกษาเรื่องคำ (lexeme) เป็นหน่วยสำคัญที่สุดที่เป็นหัวใจของการศึกษาความหมายในภาษา Wongwipanon (1982: 298) ได้กล่าวถึง ความหมาย ไว้ว่า ความหมายเป็นคุณสมบัติประจำรูปของคำ คำแต่ละคำจะมีความหมายที่กำหนดไว้เป็นระเบียบที่เข้าใจและใช้ร่วมกันในหมู่มนุษย์

พูดภาษาเดียวกัน แต่บางครั้งอาจพบกรณีที่คำบางคำมีความหมายได้มากกว่าหนึ่งอย่าง เช่น คำว่า “หน้า” ในประโยค “เขาทำงานหวังจะเอาหน้า” ในประโยคนี้ “หน้า” ไม่ได้หมายถึงส่วนของร่างกายหรือวัตถุทั้งสิ้น แต่มีความหมายเปรียบเทียบ (figurative meaning) หมายถึง “เกียรติยศและการยอมรับจากผู้อื่น” ซึ่งความหมายดังกล่าวจะมีความเชื่อมโยงกับความหมายประจำคำ (core meaning) ที่ว่าเป็นอวัยวะในร่างกายของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Phraya Anuman Rajadhon (1979: 257-258) ที่กล่าวว่า ความหมายของคำในภาษาแต่ละคำไม่ได้มีความหมายเดียว แต่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อรับความหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามา ในภาษาไทย เมื่อมีคำบางคำต้องการใช้การพรรณนาบอกลักษณะ และเพื่อให้ผู้อ่านผู้ฟังได้เห็นลักษณะที่ชัดเจนของคำนั้น จึงหาคำอื่นที่ใช้อยู่ใกล้ตัวในทุกๆ วันมาเปรียบ ซึ่งคำเหล่านี้ นักภาษาศาสตร์จะเรียกว่า คำหลายความหมาย (polysemy) Singnoi (2005: 1) ได้กล่าวว่า ภาษาไทยกับภาษาจีนเป็นภาษาในตระกูล คำโดด มีวิธีสร้างคำโดยการประสมคำ คำประสม หมายถึง คำที่สร้างจากการนำเอา คำเดิมที่มีอยู่แล้วในภาษามาประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างคำใหม่ที่มีความหมายใหม่เฉพาะคำ ซึ่งต้องอาศัยการตีความจึงจะเข้าใจความหมายของคำได้

ผู้วิจัยพบว่า คำประสมในภาษาไทยและภาษาจีนมีคำประสมที่ประกอบด้วย คำว่า “กิน” เป็นจำนวนมาก เนื่องจากว่า การกินเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่สำคัญสำหรับมนุษย์ มนุษย์ทุกคนต้องกินเพื่อดำรงชีวิต และต้องกระทำเป็นประจำทุกวัน ในภาษาไทยและภาษาจีนได้นำคำว่า “กิน” มาประกอบกับคำอื่น เป็นคำประสมทำให้ความหมายของคำว่า “กิน” เกิดการขยายความหมาย ตัวอย่างคำประสมในภาษาไทย เช่น คำว่า กินเกลือ กินเส้น กินมีความหมายเปรียบถึง เช้ากินได้ คำว่า กินกำไร กินดอก กินมีความหมายเปรียบถึง ได้รับ คำว่า กินหน้า กินหลัง กินมีความหมายเปรียบถึง ล่วงล้ำเข้าไป เป็นต้น ส่วนในภาษาจีนก็ได้้นำคำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบกับคำอื่นเป็นคำประสม ทำให้ความหมายของคำว่า 吃(chī) ‘กิน’ เกิดการขยายความหมาย เช่นกัน เช่น คำว่า 吃罪(chīzuì) 吃官司(chīguānsī) กินมีความหมายเปรียบถึง

โดน คำว่า 吃大项 (chīdàxiàng) 吃贫 (chīpín) กินมีความหมายเปรียบถึง โกงทุจริต เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า คำว่า “กิน” ในภาษาไทยและภาษาจีน ไม่ได้มีเฉพาะความหมายประจำคำ (core meaning) เท่านั้น ความหมายของคำว่า “กิน” จะเกิดการขยายความหมายเมื่อนำไปประกอบกับคำต่างๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบความหมายขยายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบในคำประสมของภาษาไทยและภาษาจีน โดยใช้แนวคิดของ Phraya Anuman Rajadhon (2009); Singnoi (2005) และ Goatly (1997) ในการวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการขยายความหมายของคำว่า “กิน” และ “吃” (chī) ที่เป็นส่วนประกอบคำประสมในภาษาไทยและในภาษาจีน

ขอบเขตการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลภาษาไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลคำประสมภาษาไทยที่มีคำว่า “กิน” เป็นส่วนประกอบหลัก ในรูปแบบ กริยา - กรรม จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ. 2547 และพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-3 พ.ศ. 2550 พบมีจำนวนคำทั้งหมด 64 คำ

2. ข้อมูลคำประสมในภาษาจีน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลคำประสมภาษาจีนที่มีคำว่า “吃” (chī) ‘กิน’ เป็นส่วนประกอบหลักในรูปแบบ กริยา - กรรม จากพจนานุกรม 《现代汉语词典(第7版)》中国社会科学语言研究所词典编辑室编 (ฝ่ายบรรณาธิการพจนานุกรม ศูนย์ภาษา สถาบันวิทยาศาสตร์และสังคมแห่งประเทศไทย พิมพ์ครั้งที่ 7), 《朗文中国流行新词语》พจนานุกรมลงแมนคำใหม่ที่นิยมในประเทศจีน และ 《当代

汉语新词词典》พจนานุกรมคำใหม่ในปัจจุบัน พบมีจำนวนคำทั้งหมด 61 คำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทย จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พจนานุกรมฉบับมติชน พ.ศ.2547 และพจนานุกรมคำใหม่ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1-3 พ.ศ. 2550 ส่วนข้อมูลคำประสมในภาษาจีน ผู้วิจัยได้รวบรวมจากพจนานุกรม 《现代汉语词典第七版》 中国社会科学院语言研究所词典编辑室编 (ฝ่ายบรรณธิการพจนานุกรม ศูนย์ภาษาสถาบันวิทยาศาสตร์และสังคมแห่งประเทศจีน พิมพ์ครั้งที่ 7) และ 《中国流行新词语》 《当代汉语新词》

2. เก็บและรวบรวมคำประสมที่มีคำว่า “กิน” เป็นส่วนประกอบในรูปแบบกริยา – กรรม ในภาษาไทยและคำประสมที่มีคำว่า “吃” (chī) เป็นส่วนประกอบในรูปแบบ กริยา – กรรม ในภาษาจีนกลาง

ผลการวิจัย

ในการวิเคราะห์ความหมายขยายของคำว่า “กิน” และ “吃” (chī) ‘กิน’ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการวิเคราะห์อรรถลักษณะ โดยวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาไทยและภาษาจีนเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ทางความหมายที่เกิดขึ้นระหว่างความหมายพื้นฐานและความหมายขยายของคำว่า “กิน” โดยการกำหนดส่วนประกอบย่อย ความหมายของคำว่า กิน ผู้วิจัยจะใช้นิยามจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 และพจนานุกรม 《现代汉语词典(第七版)》 มีเนื้อหาดังนี้

คำว่า กิน หมายถึง ใส่อาหารเข้าปาก, เคี้ยวกลืน, ต้ม, ทำให้ล่องล้าตกลงไปสู่
กระเพาะ (The Royal Institute, 2013)

คำว่า “吃” (chī) ‘กิน’ หมายถึง 把食物放到嘴里经过咀嚼咽下去 (ใส่อาหารเข้าปาก และผ่านกระบวนการเคี้ยวและกลืนลงไป) 《现代汉语词典(第七版)》 中国社会科学院语言研究所词典编辑室编 (The Institute of Linguists of Chinese Academy of Social Science, 2017)

จากความหมายดังกล่าว คำว่า “กิน” หรือ “吃” (chī) หมายถึง ใส่อาหารเข้าปาก เคี้ยว และล้วงลำคอเข้าสู่กระเพาะ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดอรรถลักษณะ ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบย่อยทางความหมายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาไทยและภาษาจีน ได้ดังนี้

กิน

[ใส่อาหารเข้าปาก]

[เคี้ยว]

[ล้วงลำคอเข้าสู่กระเพาะ]

[ย่อยอาหาร]

[ให้สารอาหารร่างกาย]

จากองค์ประกอบย่อยทางความหมายของคำว่า “กิน” ดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์ลักษณะการขยายความหมายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมทั้งในภาษาไทยและภาษาจีน

ผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มทางความหมายขยายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาไทย พบว่า ความหมายขยายของคำว่า “กิน” มีทั้งหมด 12 ความหมาย ได้แก่

1. “กิน” มีความหมายว่า “การทำให้หมดสิ้น” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่เข้าปาก][ย่อยอาหาร] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหารมนุษย์จะใส่อาหารเข้าปากและย่อยอาหารที่กินลงไป ทำให้อาหารไม่มีอยู่อีกต่อไป ทำ

ให้คำว่า “กิน” จึงมีความหมายเปรียบถึง ทำให้หมดสิ้นเหมือนกับอาหารถูกย่อยไปหมดสิ้นแล้ว ตัวอย่างเช่น

กินข้าว หมายถึง มีข้าวที่คนก็ตายจากไปก่อนหมด

กินเมีย หมายถึง มีเมียที่คนก็ตายจากไปก่อนหมด

2. “กิน” มีความหมายว่า “ทำให้แห้วหรือขาด” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][เคี้ยว] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหารและเคี้ยวอาหาร จะทำให้อาหารถูกบด กัด ให้ขาด ไม่สมบูรณ์เหมือนเดิม ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ทำลาย ทำให้แห้วหรือขาด ตัวอย่างเช่น

กินตัว หมายถึง ผุหรือขาดกร่อนไปเองอย่างฟ้าชนสัตว์

กินตา หมายถึง ลวงตาให้เห็นขนาดผิดไป

3. “กิน” มีความหมายว่า “เปลือง” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก] ซึ่งหมายถึง เมื่อเรากินอาหาร อาหารจะเข้าสู่ร่างกายอาหารนั้นก็หมดไป สูญไปเสียไป ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง เปลือง สูญเสีย ตัวอย่างเช่น

กินแรง หมายถึง หนักแรง ต้องใช้แรงมาก

กินเวลา หมายถึง เปลืองเวลา ใช้เวลา

4. “กิน” มีความหมายว่า “ล้วงล้ำเข้าไป” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล้ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อเรากินอาหาร มนุษย์จะใช้ปากกับอาหาร ปากจึงเคลื่อนเข้าไปหาอาหารและเมื่อกินอาหารเข้าไปแล้วนั้น ก็ถือว่า อาหารล้วงจากลำคอไปสู่กระเพาะ ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง เข้าสู่อาณาเขตพื้นใดพื้นหนึ่ง ตัวอย่าง เช่น

กินความ หมายถึง หมายคามไปถึง

กินใจ หมายถึง รู้สึกกระทบใจ ซาบซึ้งใจ

5. “กิน” มีความหมายว่า “เข้ากัน” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล้ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กิน

อาหาร จะต้องใส่อาหารเข้าปาก ขนาดของอาหารต้องเป็นขนาดที่พอดีกับปากและเป็น
 สิ่งที่รับเข้าสู่ร่างกายได้ ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง เข้ากัน ตัวอย่างเช่น

กินเกลียว หมายถึง เข้ากันได้สนิท มักใช้ในทางปฏิเสธว่าไม่กินเกลียวกัน

กินเส้น หมายถึง ชอบกัน เข้ากันได้ มักใช้ในทางปฏิเสธว่าไม่กินเส้นกัน

6. “กิน” มีความหมายว่า “ได้รับ” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย
 องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล่ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กิน
 อาหาร มนุษย์จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล้วงล่ำคอลงไปสู่กระเพาะ มนุษย์จึงรับ
 อาหารเข้าไปที่ร่างกาย ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ได้รับ ตัวอย่างเช่น

กินกำไร หมายถึง กินเศษกินเลย เบียดแวง เบียดบัง

กินดอก หมายถึง ได้รับผลประโยชน์ที่จากเงินทุน

7. “กิน” มีความหมายว่า “โกง” “ทุจริต” เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย
 องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล่ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กิน
 อาหาร มนุษย์จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล้วงล่ำคอลงไปสู่กระเพาะ มนุษย์จึงรับ
 อาหารเข้ามาที่ร่างกาย ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ได้รับ เมื่อสิ่งที่ได้มา
 โดยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ได้มาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมาย
 เปรียบถึง โกง ทุจริต ตัวอย่างเช่น

กินแรง หมายถึง เอาเปรียบผู้อื่นในการทำงาน หรือในการเลี้ยงชีพ

กินสินบน หมายถึง รับเงินหรือสิ่งของต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้ทำประโยชน์แก่ผู้ให้
 ในทางมิชอบ

8. “กิน” มีความหมายว่า มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย
 องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล่ำคอเข้าสู่กระเพาะ][ให้สารอาหารร่างกาย] ซึ่ง
 หมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะรับอาหารเข้าสู่ร่างกาย กลืนอาหารลงสู่กระเพาะ และ
 ร่างกายได้รับสารอาหาร เปรียบถึงเมื่อมีเพศสัมพันธ์จะเกิดการสอดใส่กันเข้าไปใน
 ร่างกาย กลืนกินกัน และก่อให้เกิดความรู้สึกทางจิตใจ ทำให้ คำว่า “กิน” เกิด
 ความหมายเปรียบถึง เพศสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น

กินเด็ก หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

กินตัวดำ หมายถึง นิยมชายรักร่วมเพศ

9. “กิน” มีความหมายว่า ชนะ เนื่องจากว่าคำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ล้วงลำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะกลืนอาหารลงไปสู่กระเพาะ เป็นความสามารถในการควบคุมอาหารได้ ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ชัยชนะ ควบคุมได้ไม่ลำบาก ตัวอย่าง เช่น

กินหมู หมายถึง เอาชนะได้ง่าย

10. “กิน” มีความหมายว่า ครอบครอง เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ ความหมาย [ใส่เข้าปาก][ล้วงลำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล้วงลำคองลงไปสู่กระเพาะ มนุษย์จึงมีอาหารเข้าไปอยู่ในกระเพาะ ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ครอบครอง เปรียบกับการได้ครอบครองอาหารที่อยู่ในกระเพาะ ตัวอย่าง เช่น

กินเมือง หมายถึง ครอบครองเมือง

กินตำแหน่ง หมายถึง ได้ครองตำแหน่ง

11. “กิน” มีความหมายว่า ฟังพา เนื่องจาก คำว่า “กิน” ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ให้สารอาหารร่างกาย] ซึ่งหมายถึง อาหารให้โภชนาการที่หล่อเลี้ยงชีวิต มนุษย์ต้องอาศัยการกินเพื่อดำรงชีวิต ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ฟังพา ตัวอย่าง เช่น

กินบุญเก่า หมายถึง ได้รับผลแห่งความดีที่ทำไว้แต่ปางก่อน มักจะใช้เป็นสำนวนอุปมาแก่คนที่นอนกินนั่งกินสมบัติเก่า

12. คำประสมที่ประกอบด้วยคำว่า “กิน” ในภาษาไทย ยังแสดงความหมายเชิงนามธรรม โดยกลไกนามนัย ได้แก่ ความหมายที่เป็นชื่อเฉพาะของสัตว์ เนื่องจากพฤติกรรมการกินของสัตว์บางอย่างเป็นคุณสมบัติเฉพาะและเป็นเอกลักษณ์

(attributive relation) ของสัตว์ ดังนั้น พฤติกรรมกินจึงถูกเอามาเป็นตัวแทนของสัตว์ และเกิดความหมายขยายไปถึงชื่อเฉพาะของสัตว์ในภาษาไทย ตัวอย่าง เช่น

กินปลา	หมายถึง	ชื่อนกกระเต็น ชื่อนู่น้ำพวกหนึ่ง
กินปลิง	หมายถึง	นกยางขาวหรือยางควาย

ผลการวิเคราะห์และจัดกลุ่มทางความหมายขยายของคำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ที่เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาจีนพบว่าความหมายขยายของคำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ มีทั้งหมด 9 ความหมาย ได้แก่

1. 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “เปลือง” เนื่องจาก คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก] ซึ่งหมายถึง เมื่อเรากินอาหาร อาหารจะเข้าสู่ร่างกาย อาหารนั้นก็หมดไป สูญไป เสียไป ทำให้ คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง เปลือง สูญเสีย ตัวอย่างเช่น

吃力 (กิน+แรง)	chīlì	หมายถึง	ใช้แรง
吃重 (กิน+น้ำหนัก)	chīzhòng	หมายถึง	เปลืองแรง

2. 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “ล่วงล้ำเข้าไป” เนื่องจาก คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล่วงล้ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อเรากินอาหาร มนุษย์จะใช้ปากจับอาหาร ปากจึงเคลื่อนเข้าไปหาอาหาร และเมื่อได้กินอาหารเข้าไปแล้วนั้น ก็ถือว่าอาหารล่วงจากลำคอไปสู่กระเพาะ ทำให้คำว่า คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง เข้าสู่อาณาเขตพื้นใดพื้นหนึ่ง ตัวอย่างเช่น

吃心 (กิน+ใจ)	chīxīn	หมายถึง	สงสัย คิดมาก
吃水 (กิน+น้ำ)	chīshuǐ	หมายถึง	มีท้องเรือจมลึกลงไป

ในน้ำ

3. 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “ได้รับ” เนื่องจาก คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล่วงล้ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร มนุษย์จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล่วงล้ำคอกลงไปสู่

กระเพาะ มนุษย์จึงรับอาหารเข้าไปที่ร่างกาย ทำให้คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง ได้รับ ตัวอย่างเช่น

吃回扣 (กิน+กลับ+หัก) chīhuíkòu หมายถึง ได้ค่านายหน้า

吃请 (กิน+เชิญ) chīqǐng หมายถึง ได้รับคำเชิญ

4. 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “โกง” “ทุจริต” เนื่องจาก คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล่ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล้วงล่ำคอกลงไปสู่กระเพาะ มนุษย์จึงรับอาหารเข้ามาที่ร่างกาย ทำให้คำว่า “กิน” มีความหมายเปรียบถึง ได้รับ เมื่อสิ่งที่ได้มาโดยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ได้มาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง โกง ทุจริต ตัวอย่างเช่น

吃大项 (กิน+ใหญ่+โครงการ) chīdàxiàng หมายถึง โกงเงินหา
ประโยชน์จากโครงการใหญ่

吃大户 (กิน+ใหญ่+ครอบครัว) chīdàhù หมายถึง หา
ผลประโยชน์จากหน่วยงานใหญ่หรือคนที่ร่ำรวย

5. 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “ซื้อ” เนื่องจาก คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล่ำคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง การกินเป็นการรับอาหารจากข้างนอกสู่ร่างกายและทำให้เรากลายเป็นผู้บริโภคอาหาร เหมือนกับ ซื้อ ที่มีความหมายว่า การรับของจากที่ขายกลายเป็นของของตัวเอง และเราเป็นผู้บริโภคสินค้า จึงทำให้คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง ซื้อ ตัวอย่างเช่น

吃名牌 (กิน+ชื่อเสียง+ยี่ห้อ) chīmíngpái หมายถึง ซื้อของมีชื่อเสียง

吃货 (กิน+ ลินค้า) chīhuò หมายถึง ใช้จ่ายเงินสดซื้อของ

6. 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “พึ่งพา” เนื่องจาก คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบด้วย องค์ประกอบ [ให้สารอาหารร่างกาย] ซึ่งหมายถึง อาหารให้โภชนาการที่

ประทังชีวิตของเรา มนุษย์ต้องอาศัยการกินเพื่อดำรงชีวิต จึงทำให้ 吃 (chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง ฟังพา ตัวอย่างเช่น

吃名 (กิน+ชื่อเสียง) chīmíng หมายถึง หาเงินโดยอาศัยชื่อเสียงไม่คิดจะพัฒนา
吃老本 (กิน+เก่า+ราก) chīlǎoběn หมายถึง อาศัยสมบัติเก่าไม่คิดจะหาเพิ่มเติม

7. 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “สิ่งของคุณซัซบของเหลว” เนื่องจาก คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่อาหารเข้าปาก][ล้วงล้าคอเข้าสู่กระเพาะ] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะใส่อาหารเข้าปากและอาหารจะล้วงล้าคองลงไปสู่กระเพาะ มนุษย์จึงรับอาหารเข้าไปที่ร่างกาย ทำให้คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง ได้รับ เมื่อสิ่งที่รับมาเป็นของเหลว จะหมายถึงร่างกายรับของเหลวเคลื่อนเข้าไปในร่างกาย จึงทำให้คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง คุณซัซบ ตัวอย่างเช่น

吃水 (กิน + น้ำ) chīshuǐ หมายถึง ใช้น้ำกับสิ่งของแสดงถึงการซัซบน้ำ

8. 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายว่า “การทำให้หมดสิ้น” เนื่องจาก คำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ประกอบด้วยองค์ประกอบ [ใส่เข้าปาก][ย่อยอาหาร] ซึ่งหมายถึง เมื่อมนุษย์กินอาหาร จะใส่อาหารเข้าปากและย่อยอาหารที่กินลงไป ทำให้ไม่มีอาหารอยู่อีกต่อไป 吃(chī) ‘กิน’ จึงมีความหมายเปรียบถึง ทำให้หมดสิ้นเหมือนกับอาหารถูกย่อยไปหมดสิ้นแล้ว ตัวอย่างเช่น

吃水 (กิน+น้ำ) chīshuǐ หมายถึง ใช้น้ำในชีวิตประจำวัน

9. คำประสมที่ประกอบด้วยคำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ในภาษาจีนยังแสดงความหมายเชิงนามธรรม โดยกลไกนามนัย ได้แก่ ความหมายที่เป็นทำงาน เนื่องจากการมีข้าวหรืออาหารกินเป็นจุดประสงค์ที่สำคัญในการทำงาน เราทำงานก็เพื่อมีของกินเป็นหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างกินกับทำงาน จึงเป็นสาเหตุและสิ่งที่เป็นผลตามมา (causative relation) ทำให้ 吃饭(chīfàn) ‘กินข้าว’ มีความหมายขยายไปถึง ทำงาน

ในรูปแบบนามนัย กินข้าวอะไรก็มีความหมายเปรียบถึง ทำงานอะไร ทำอาชีพอะไร ตัวอย่างเช่น

吃国饭 (กิน+ประเทศ+ข้าว) chīguófàn หมายถึง คนที่ทำงานให้
รัฐบาล

吃洋饭 (กิน+ต่างประเทศ+ข้าว) chīyángfàn หมายถึง คนที่ทำธุรกิจ
ร่วมกับต่างชาติ

ตารางที่ 1

แสดงเปรียบเทียบความหมายขยายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบคำประสมใน
ภาษาไทยและภาษาจีน

ความหมายเปรียบ	“กิน” ในภาษาไทย	“吃” (chī) “กิน” ในภาษาจีน
ได้รับ	✓	✓
โกง เอาเปรียบ หาผลประโยชน์	✓	✓
ล้วงลี้เข้าไป	✓	✓
ทำให้แห้ว ขาด หรือไม่เหมือนเดิม	✓	×
เพศสัมพันธ์	✓	×
ซื้อ	×	✓
ซื้อเฉพาะ	✓	×
สิ่งของดูดซับของเหลว	×	✓
พึ่งพา	✓	✓
เปลื้อง	✓	✓
ทำงาน	×	✓
ครอบครอง	✓	×
ทำให้หมดสิ้น	✓	✓
เข้ากัน	✓	×
ชนะ	✓	×

อภิปรายผล

บทความนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอธิบายความหมายขยายของคำว่า “กิน” ที่เป็นส่วนประกอบคำประสมในภาษาไทยและภาษาจีน ซึ่งสามารถสรุปโดยรวมได้ว่า คำว่า “กิน” ในภาษาไทย และคำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ในภาษาจีน มีความหมายต้นแบบตรงกัน ได้แก่ ใส่อำหารเข้าปาก เคี้ยว ล้วงล้าคอลงไปสู่กระเพาะ ซึ่งเป็นพื้นฐานในการขยายความหมาย ‘กิน’ โดยผ่านกระบวนการต่างๆ ความหมายที่ขยายไม่ว่าจะผ่านกลไกอุปลักษณ์หรือนามนัยล้วนมีความสัมพันธ์กับความหมายพื้นฐาน จากการวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาไทย พบว่า คำว่า “กิน” มีความหมายขยายทั้งหมด 12 ความหมาย ความหมายขยายจากกลไกอุปลักษณ์ ได้แก่ ได้รับ โกง ล้วงล้าเข้าไป ทำให้แห้วหรือขาด ทำให้หมดสิ้น เข้ากัน ชนะ เพศสัมพันธ์ เปลื้อง ครอบครอง ฟังพา ความหมายขยายจากกลไกนามนัย ได้แก่ ชื่อเฉพาะ ในขณะที่เดียวกัน คำว่า 吃 (chī) ‘กิน’ ในภาษาจีนมีความหมายขยายทั้งหมด 9 ความหมาย ความหมายขยายจากอุปลักษณ์ ได้แก่ ได้รับ โกง ล้วงล้าเข้าไป เปลื้อง ชื่อ สิ่งของดูดซับของเหลว ฟังพา ทำให้หมดสิ้น ความหมายขยายจากกลไกนามนัย ได้แก่ ทำงาน จะเห็นได้ว่า ความหมายดังกล่าวขยายจากองค์ประกอบความหมาย ใส่อำหารเข้าปาก ล้วงล้าคอลงไปสู่กระเพาะ แทบทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Lakoff and Johnson (1980) ที่กล่าวไว้ว่า การกิน คือการใส่อำหารเข้าไปในร่างกาย ร่างกายมนุษย์เปรียบเสมือนตู้คอนเทนเนอร์ การกินอาหารก็จะเหมือนใส่ของเข้าไปในตู้คอนเทนเนอร์ โดยรับของจากภายนอกสู่ภายใน นอกจากนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่า เหตุผลที่ทำให้กินมีความหมายที่แตกต่าง จะเกิดจากปัจจัยหลายอย่าง เช่น ภาษาไทย คำว่า กิน มีความหมายเปรียบถึง เพศสัมพันธ์ เช่น คำว่า กินถั่วดำ ซึ่งไม่พบในภาษาจีน เพราะมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคำว่า ถั่วดำ เกิดขึ้นโดยคำนี้ มีที่มาจากข่าวในหนังสือพิมพ์ศรีกรุง ฉบับประจำวันที 20 มิถุนายน พ.ศ. 2478 มีรายละเอียดว่า ตำรวจได้จับ นายการุณ ผาสุษ หรือ นายถั่วดำ ข้าราชการกรมทางเพศเด็กผู้ชายที่ถูกล่อลวงมา คำว่า ถั่วดำ จึงเป็นคำที่มีความหมายเปรียบถึง เพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก จากเหตุการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นในสังคม จึงทำให้คนเกิด

ความสนใจและนำคำว่า กินถั่วดำ ใช้ในความหมายที่สื่อความถึงเพศสัมพันธ์ ซึ่งในภาษาจีนก็พบคำประสมภาษาจีนที่ประกอบด้วยคำว่า 吃(chī) ‘กิน’ ที่สื่อถึงความหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงคู่สาวในลักษณะคล้ายกัน คือ คำว่า 吃豆腐 (chīdòufu) ‘กินเต้าหู้’ หมายถึง ลวนลามผู้หญิง คำว่า 吃豆腐 (chīdòufu) ‘กินเต้าหู้’ มาจากสมัยก่อนในพื้นที่เจียงเจ้อสู่วิทยาจัดงานศพ ครอบครัวผู้เสียชีวิตจะเตรียมเต้าหู้ไว้รับรองแขกผู้ที่ไปร่วมงานศพมักจะบอกว่า ไปกินเต้าหู้ ‘กินเต้าหู้’ จึงถูกนำมาใช้ในความหมายว่า ไปร่วมงานศพโดยกลไกรามนัยในลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของการงานศพ ส่วนผู้ที่ถือโอกาสไปกินอาหารฟริชชาวบ้านก็จะเรียกคนกลุ่มนี้ว่าไป ‘กินเต้าหู้’ เพื่อหลีกเลี่ยงการพูดแบบตรงไปตรงมา และ ‘กินเต้าหู้’ ก็มีความหมายเปรียบถึง การเอาเปรียบ ซึ่งถูกใช้มาจนถึงสมัยปัจจุบัน ต่อมา ‘กินเต้าหู้’ ก็ได้พัฒนามีความหมาย เปรียบถึง เอาเปรียบผู้หญิง ลวนลามผู้หญิง แต่ยังไม่ได้มีความหมายชัดเจนและลึกซึ้งจนหมายถึงเพศสัมพันธ์ แต่ก็ได้สื่อความหมายถึง ผู้ชายเอาเปรียบผู้หญิงในทางคู่สาว

นอกจากนี้ ผู้วิจัยสังเกตว่า เหตุผลที่ทำให้ คำว่า กิน ในภาษาไทยและภาษาจีนมีความหมายที่แตกต่างกันเพราะการเน้นความหมายที่ต่างกัน เช่นในภาษาไทย คำว่า กินได้ขยายความหมายไปถึง การครอบครอง ซึ่งความหมายนี้จะไม่พบในภาษาจีน และภาษาจีนพบคำว่า 吃(chī) ‘กิน’ มีความหมายเปรียบถึง ชื้อ ซึ่งความหมายนี้ก็ไม่พบในภาษาไทยเช่นกัน ทั้ง 2 ความหมาย เกิดจากกระบวนการสร้างในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ มาจากองค์ประกอบทางความหมาย [ใส่อาหารเข้าปาก][แล้วดำคอลลงไปสู่กระเพาะ] ของคำว่า กิน แต่การซื้อ เป็นการเอาเงินตราแลกกับสิ่งของเพื่อที่จะได้มีสิทธิในการครอบครองสิ่งนั้น และคำว่า ครอบครอง คือการมีสิทธิปกครอง ซึ่งทั้ง 2 ความหมายมีลักษณะคล้ายกัน การซื้อจะเน้นความหมายถึงการแลกเปลี่ยน ส่วนครอบครองจะเน้นการมีสิทธิ์มีอำนาจ

สรุปได้ว่า ความหมายขยายของคำว่า กิน ในคำประสมของภาษาไทยและภาษาจีน พบทั้งความหมายที่เหมือนกันและแตกต่างกันดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยจะพบว่าความหมายที่แตกต่างมีการสร้างจากองค์ประกอบของคำว่า กิน เดียวกันแต่เน้น

ความหมายที่แตกต่างกัน หรือมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจึงทำให้ความหมายของคำว่ากินมีความหมายแตกออกไป แต่ยังคงสื่อความหมายในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและความหมายขยายของคำว่า กิน ในภาษาไทยและภาษาจีนมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน อันเนื่องมาจากคนไทยกับคนจีนมีวัฒนธรรมที่คล้ายกันและอยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน จึงทำให้ความหมายขยายของคำว่า กิน สื่อความหมายในลักษณะทำนองเดียวกัน

References

- Rattanakun, S. (2011). *Introduction to semantics*. Nakhon Pathom: Reserch Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. [in Thai]
- Singnoi, U. (2006). Eating terms: What the category reveals about the Thai mind. *Manusya. Journal of Humanities*, 9(1), pp. 82-109. [in Thai]
- The Institute of Linguists of Chinese Academy of Social Science (社会科学院研究所词典编辑室). (2017). *The contemporary of Chinese Dictionary (现代汉语词典第七版)*. Beijing: The Commercial Press.
- The Royal Institute. (2013). *Royal Institute Dictionary 2011*. Bangkok: Sirivatana Interprint. [in Thai]
- Vongvipanond, P. (1982). *Language for Thai 3 unit 13*. Bangkok: School of Education Sukhothai Thammathirat Open University. [in Thai]
- Rattanakun, S. (2011). *Introduction to semantics*. Nakhon Pathom: Reserch Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University. [in Thai]
- Phraya Anuman Rajadhon. (1979). *Philology*. Bangkok: Klang Wittaya. [in Thai]

Author

Miss Jing Shen

Bachelor of Thai Language Program, Faculty of Languages and

Cultures of Southeast Asia, Yunnan Nationalities University

Master of Thai Language, Faculty of Humanities, Kasetsart University

50 Ngam Wong Wan Rd, Ladyaow Sub-district, Chatuchak District,

Bangkok 10900

Tel.: 086-322-0513

E-mail: wavechompoo@hotmail.com

